

VIRGINIA WOOLF

FLUSH

Traducció de Jordi Fernando

L'AVENÇ

FLUSH

Virginia Woolf

FLUSH

Traducció de Jordi Fernando

L'AVENÇ
Barcelona
2020

Títol original: *Flush. A biography* (1933)

Edició original: Barcelona, maig de 2017

© del text, Estate of Virginia Woolf, 1933

© de la traducció, Jordi Fernando

© d'aquesta edició digital, L'Avenç, S.L., 2020

Passeig de Sant Joan, 26, 2n 1a 08010 Barcelona

Telèfon: 93 245 79 21 Fax: 93 265 44 16

www.lavenc.cat

www.elsllibresdelavenc.cat

www.llegirencatala.cat

Es reserven tots els drets.

Cap part d'aquesta publicació no pot ser reproduïda, emmagatzemada o transmesa per cap mitjà sense permís de l'editor.

Correcció: Arnau Soler

Disseny i composició de l'edició original: L'Avenç

Disseny i composició de l'edició digital: Víctor Sabaté

BIC: FA

ISBN: 978-84-122307-1-0

Ref. aven090

TAULA

[Capítol I Three Mile Cross](#)

[Capítol II El dormitori del darrere](#)

[Capítol III L'encaputxat](#)

[Capítol IV Whitechapel](#)

[Capítol V Itàlia](#)

[Capítol VI El final](#)

[Fonts](#)

[Notes de l'autora](#)

CAPÍTOL I

THREE MILE CROSS

La família de la qual afirma que descendeix el protagonista d'aquesta biografia és reconeguda universalment com una de les de més antiga soca. No és d'estranyar, per tant, que l'origen del seu nom s'hagi perdut en la foscuria dels temps. Fa força milions d'anys, el país que ara anomenem Espanya bullia agitadament en el ferment de la creació. Les eres van transcórrer; hi va aparèixer la vegetació; on hi ha vegetació, la llei de la Natura ha decretat que hi ha d'haver conills; i on hi ha conills, la Providència hi vol gossos. Fins aquí, res no ens crida a la discussió o al qüestionament. Els dubtes i els entrebancs, però, comencen quan ens demanem per què el gos que caçava conills va anomenar-se *spaniel*. Alguns historiadors diuen que, quan els cartaginesos van desembarcar a Espanya, la soldadesca va cridar com un sol home: «Span! Span!», perquè veien sortir conills com sagetes de cada arbust, de cada bardissa. El país era ple a vessar de conills. I *span*, en la llengua púnica dels cartaginesos, vol dir *conill*. És per això que aquella terra fou anomenada Hispània, o sia terra de conills, i els gossos, que van ser descoberts gairebé alhora mentre encaçaven conills nit i dia, van ser anomenats spaniels o gossos conillers.

Molts de nosaltres ens acontentaríem amb aquesta explicació; però la veritat ens obliga a afegir que hi ha una altra escola filològica que pensa de manera ben diferent. La paraula Hispània, diuen aquests erudits, no té res a veure

amb el mot cartaginès *span*. Hispània prové de la paraula basca *españa*, que significa límit o frontera. Si és així, cal que desterrem de la nostra imaginació conills, bardisses, gossos, soldats i tot aquest quadre romàntic tan agradable; i haurem de suposar, planerament, que l'spaniel es diu spaniel perquè Espanya es diu Spain en anglès. Hi ha encara una tercera escola etimològica que manté que, de la mateixa manera que un amant diu «monstre» o «moneta» a la seva enamorada, els antics hispànics anomenaven els seus gossos favorits «geperut» o «capserrat» (la paraula *españa* també pot tenir aquests significats). Si pensem, però, que un spaniel té una aparença notòriament oposada, cal molta imaginació per prendre seriosament una conjectura d'aquesta mena.

Deixant enrere aquestes teories, i moltes d'altres en les quals no ens aturarem pas aquí, arribem al País de Gal·les cap a mitjan segle x. L'spaniel ja és allí, portat, segons diuen alguns, pel clan espanyol dels Ebor o Ivor molts segles abans; i certament en aquesta època de l'alta edat mitjana hom ja el considera un gos d'alta vàlua i reputació. «L'spaniel del rei val una lliura», registra Howel Dha en el Llibre de Lleis. I, si fem memòria del que es podia comprar amb una lliura l'any 948 —un grapat d'esposes, cavalls, bous, paons i oques—, se'ns fa evident que l'spaniel ja era un gos de molt prestigi i distinció. Ja tenia un lloc al costat del rei. La seva família era ja honorada abans que ho fossin moltes dinasties de monarques famosos. Anava pels palaus com si fos casa seva quan els Plantagenet, els Tudor i els Estuard arrossegaven l'arada dels altres pels camps fangosos dels altres. Força abans que els Howard, els Cavendish o els Russell s'haguessin alçat per damunt de la massa dels Smith, els Jones i els Tomkin, la família spaniel era ja una família distingida i diferenciada. A mesura que els segles van anar succeint-se, algunes branques menors es van separar de la soca paterna comuna. Gradualment, mentre la història d'Anglaterra seguia el seu curs, van

sorgir com a mínim set famoses famílies spaniels: la Clumber, la Sussex, la Norfolk, la Black Field, la Cocker, l'Irish Water i l'English Water, provinents totes de l'spaniel original de les èpoques prehistòriques però mostrant ja trets distintius i reclamant, en conseqüència i sens dubte, privilegis distints. Sir Philip Sidney, en la seva obra *Arcadia*, testimonia que durant el regnat de la reina Elisabet I ja hi havia una aristocràcia entre els gossos: «... llebrers, spaniels i perdiguers», observa, «dels quals els primers vénen a ser com els lords, els segons com els cavallers, i els últims com els pagesos propietaris».

Tanmateix, si hem així d'assumir que els spaniels seguien l'exemple humà, i miraven els llebrers com a superiors i consideraven els perdiguers com a inferiors, cal admetre que la seva aristocràcia es va fonamentar en raonaments més sòlids que no pas la nostra. Aquesta, almenys, ha de ser la conclusió de qui estudiï les lleis de l'Spaniel Club. Aquesta augusta institució ha deixat ben establert quins són els vicis i quines les virtuts d'un spaniel. Els ulls clars, per exemple, no són gens recomanables; les orelles cargolades, encara pitjor; haver nascut amb un nas clar o amb un tupè al cap és una completa fatalitat. Els mèrits d'un spaniel són definits amb igual claredat. El cap ha de ser suau, s'ha d'enlairar a partir del morro sense mostrar una inclinació massa accentuada; el crani ha de ser més aviat arrodonit i ben desenvolupat, amb força espai per allotjar-hi la potència cerebral; els ulls cal que siguin plens però no exagerats; i l'expressió general ha de difondre intel·ligència i gentilesa. L'spaniel que mostra aquestes característiques és encoratjat i criat com a tal; l'spaniel que s'entesta a mostrar tupès i nassos clarets resta bandejat dels privilegis i emoluments dels de la seva mena. Així ho han pontificat els jutges i, tot pontificant-ho, imposen els càstigs i les recompenses que assegurin l'acatament de la llei.

Si ara, però, ens tombem cap a la societat humana, si en trobem, de caos i confusió, davant dels ulls! No hi ha cap club que tingui una jurisdicció semblant sobre la cria de l'home. El Herald's College és la cosa més propera que tenim a l'Español Club. Si més no, fa el que pot per servir la puresa del llinatge humà. Però quan preguntem en què consisteix la noblesa d'origen —si cal que els nostres ulls siguin clars o foscos, si hem de tenir les orelles cargolades o rectes, si els tupès al cabell són fatals o no—, els jutges ens adrecen merament al nostre escut d'armes. I potser no en tenim cap. Aleshores, no som ningú. Tanmateix, si demostrem que posseïm setze quarters, si provem el nostre dret a una corona nobiliària, llavors ens diran que no solament hem nascut, sinó que hem nascut en el si d'una família noble. Això fa que qualsevol pastisser de Mayfair posseeixi el seu lleó jacent o la seva sirena rampant. Fins i tot els nostres llencers es fan gravar les armes reials a la porta de la botiga, com si això provés que els seus llençols són perfectes per dormir-hi. Pertot arreu es reclama el rang i se'n reivindiquen les virtuts. Tot i que quan contemplem les cases reials dels Borbons, els Habsburg i els Hohenzollern, decorades amb una colla de corones nobiliàries i quarters, una munió de lleons i lleopards jacents i rampants, i les trobem ara a l'exili, desposseïdes d'autoritat i jutjades indignes de respecte, ens veiem forçats a fer anar el cap d'un cantó a l'altre i admetre que els jutges de l'Español Club jutjaven força més bé. Aquesta és la lliçó que se'n desprèn; ara, però, deixem aquestes matèries tan elevades i considerem la primera època de la vida d'en Flush, en el si de la família dels Mitford.

Cap al final del segle XVIII, una família de la famosa casta español vivia prop de Reading, a casa d'un tal doctor Midford o Mitford. Aquell cavaller, de conformitat amb els canons del Herald's College, havia triat la pronúncia del seu cognom amb *t*, i proclamava que descendia de la família —originària de Northumberland— dels Mitford de

Bertram Castle. S'havia casat amb una tal Miss Russell, que provenia remotament, bé que amb tota seguretat, de la casa ducal de Bedford. Els avantpassats del doctor Mitford, però, havien desatès d'una manera tan absurda la política d'enllaços familiars, que cap tribunal seleccionador no els hauria reconegut pas el dret a perpetuar la seva mena. L'home tenia els ulls clars, les orelles cargolades i, al cap, hi exhibia un fatal tupè. Dit altrament, era terriblement egoista, temeràriament extravagant, mundà, fals i addicte al joc. Va dilapidar la seva fortuna, la de la seva muller i els ingressos de la seva filla. Les va deixar plantades quan l'abillava i les va escurar quan li van venir mal dades. En canvi, tenia dos punts al seu favor: una gran bellesa física —era com un Apol·lo fins que la golafreria i la immoderació van transformar l'Apol·lo en un Bacus— i una genuïna devoció pels gossos. Tanmateix, no hi ha dubte que, si hagués existit una institució humana equiparable a l'Españiel Club, el fet de pronunciar el seu cognom amb *t* en comptes de *d*, o anomenar cosins els Mitford de Bertram Castle, no l'hauria pas protegit de la contumèlia i el menyspreu de tothom, de les condemnes al bandejament i l'ostracisme, ni de veure's marcat com a bastard, incapaç de continuar la seva espècie. Però ell era un ésser humà. Res, per tant, no el va privar de casar-se amb una dama d'il·lustre llinatge, de viure més de vuitanta anys, de posseir diverses generacions de llebrers i spaniels i d'engendrar una filla.

Totes les temptatives de fixar amb un mínim de certesa l'any exacte del naixement d'en Flush han fracassat, per no parlar del mes i el dia; però hi ha probabilitats que fos a la primavera del 1842. També és versemblant que descendís directament del Tray (c. 1816), les característiques del qual, que malauradament només ens han arribat a través del poc fiable mitjà de la poesia, proven que va ser un cocker spaniel pèl-roig i força distingit. Tot fa pensar que en Flush era el fill d'aquell «autèntic i genuí cocker

spaniel» pel qual el doctor Mitford va refusar vint guinees «a causa de la seva excel·lència cinegètica a camp ras». També ens hem de refiar, ai las!, de la poesia per obtenir una descripció detallada del mateix Flush quan era un cadell. Era d'aquella peculiar tonalitat de marró fosc que, quan li tocava el sol, «llampeguejava cap al daurat». Tenia uns «ulls esverats d'un suau color avellana». Les orelles «li acabaven en borla»; les seves «potetes esveltes» eren «cobricelades per serrells» i la seva cua era ampla. Malgrat les exigències de la rima i les inexactituds de la dicció poètica, no hi trobem res que no pogués ser aprovat per l'Spaniel Club. No hi ha dubte que en Flush era un autèntic cocker de la varietat roja, marcat amb tots els atributs propis dels de la seva mena.

Els primers mesos de la seva vida va passar-los a Three Mile Cross, una masia prop de Reading. Des que els Mitford havien anat de baixa —la Kerenhappock era la seva única criada—, la mateixa Miss Mitford havia hagut de fer les fundes de les cadires, i fent-hi servir el gènere més barat. La peça més important del mobiliari semblava ser una gran taula, i la cambra més rellevant un espaiós hivernacle. És del tot improbable que en Flush es veiés envoltat de cap d'aquells luxes —caneres on aixoplugar-se, camins cimentats, una minyona o un lacai que en tingués cura— que tant s'adirien ara amb un gos del seu rang. Tot i això, se'n sortia; gaudia amb tota la vivor del seu temperament dels plaers i les disbauxes connaturals a la seva joventut i sexe. Miss Mitford, certament, s'estava gairebé sempre a la masia. Havia de llegir en veu alta per al seu pare durant hores i hores; després jugaven a cartes, al *cribbage*, i, quan finalment l'home s'adormia, Miss Mitford escrivia i escrivia sense parar a la taula de l'hivernacle per tal de pagar factures i saldar deutes. Per fi, però, el moment tan esperat arribava. Deixava a banda els papers, es posava un barret al cap, agafava l'ombrel·la i se n'anava a passejar pels camps amb els seus gossos. Els